

Posudek na doktorskou disertační práci Ing. Štěpána Radkovského: „Kvantifikace účinků fiskální politiky v ČR pomocí modelu SVEC“.

Cílem práce je analyzovat dopad fiskální politiky na vývoj ekonomiky, která je popsána soustavou pěti rovnic o pěti endogenních proměnných. Analýza je realizována prostřednictvím strukturálního modelu vektorové korekce chyb. V tomto smyslu je práce velmi aktuální a jedná se o jeden z prvních českých textů na toto téma, pokud mohu posoudit ze svých zkušeností a z přiložené literatury. Práce je rozložena do tří kapitol, které následují po kratším úvodu.

Úvod nás velice stručně seznámí modely VAR a se souvisejícími modely SVAR. S modely VAR jsou úzce spjaty modely VEC. Rozšířením těchto modelů vznikají modely SVEC, které jsou v práci aplikovány. Úvod poskytuje dobrou informaci o tom, co autor chce řešit a které nástroje hodlá použít. Škoda, že se alespoň stručně nezmiňuje o dosaženém stavu poznání o této problematice u nás a ve světě. Úvod by to sice poněkud prodloužilo, na druhé straně by čtenář získal potřebné informace.

V kapitole první jsou nejdříve vyloženy redukované modely VAR a VEC včetně stručné prezentace metod odhadu parametrů, dále se přechází k výkladu strukturálních modelů VAR a VEC spolu s odhadem parametrů. V této kapitole autor prezentuje již dosažené výsledky v oblasti analýzy časových řad. Výklad je velmi srozumitelný a přitom dostatečně přesný. Dokazuje, že autor práce je nejenom dobrým odborníkem, ale dovede své znalosti prostřednictvím dokonalého výkladu zpřístupnit i čtenáři. K první kapitole nemám podstatnější připomínky, vyjma připomínek spíše technického rázu, které uvádím na konci posudku.

Zatímco v kapitole první nás autor seznamuje s modely, které použije, v kapitole druhé se zabývá možnostmi zachycení účinků fiskální politiky. Na počátku kapitoly se autor vydává na problematice pole jednotlivých směrů ekonomické teorie, kterou musí ještě navíc dát do souvislosti s modelovými přístupy. V takovém případě se nemusí vždy výklad podařit, a tak lze najít několik námětů, jak vylepšit text této kapitoly. Tvrzení, že neoklasický přístup pracuje s optimalizací, které najdeme na straně 26 dole je problematické. Najdeme totiž modely, které jsou neoklasickými, ale nejsou na principu optimalizace. Jsou to tzv. neoklasické makroekonomické modely. Na straně 27 najdeme tvrzení „Původní keynesiánský ... pomocí IS-LM ...“, které není správné. IS-LM je neo-keynesovský model. Stagflace v 70 letech mohla mít jiné příčiny, které uvádí řada odborných prací. Že byla důsledkem pouze fiskálního stimulu je názor spíše menšinový a ne příliš dobře argumentovaný v literatuře, pokud vím. Existuje řada fundovaných analýz stagflace. Tyto analýzy stagflace vycházejí z různých ekonomických směrů, takže výklad není jednoznačný. Jinak stagflaci vysvětlují monetaristé, jinak neo-keynesovci nebo nová keynesovská ekonomie. Tvrzení uvedené hned za paragrafem 2.1.2 na str. 28, kde se dokládá negativita fiskálního multiplikátoru příkladem Dánska, Irska a Švédska, je vhodné přesněji charakterizovat a doložit citacemi příslušných analýz. V části 2.2 autor přistupuje k modelování fiskálních účinků. Text pod názvem „Cyklicky očištěné saldo“ je poněkud odbyt. Po jeho přečtení není zcela zřejmé, jak se saldo očišťuje. Rovněž část „Fiskální impuls“ je příliš stručná, takže se čtenář nedoví, co fiskální impuls vlastně je. Rovněž i část „Modely obecné rovnováhy“ by zasluhovala větší pozornost autora. Měla by přinést více informací o tom, jak je do těchto modelů zahrnut fiskální blok případně blok monetární. Autor by mohl tyto informace doplnit při ústní obhajobě. V oddíle 2.2.3 se autor vrací na pole svého zaměření a text, který vytvořil, přináší řadu informací sice ve zhuštěné, ale přehledné a srozumitelné formě.

Stěžejní část práce je kapitola třetí, která popisuje aplikaci modelu SVEC v české ekonomice. Modely VAR a VEC jsou velice často užívány v analýzách, takže by se dalo říci, že jde o rutinní záležitost, ovšem autor ji provádí naprosto profesionálně včetně nezbytných ilustrací dokonale provedenými grafy. Navíc oceňuji přehlednost zpracování a srozumitelnost textu. Co se týče zavedení modelu SVEC, jedná se o věc, která je poměrně nová jak ve světě, tak i u nás. Z těchto důvodů by část 3.5 zasloužila podrobnější výklad. Naproti tomu část 3.6 je napsána velmi pěkně s dostatečnými grafickými ilustracemi.

Každá i velmi pečlivě napsaná práce obsahuje chyby technického rázu. Ani tato práce není výjimkou. Chyby technického charakteru, které jsem během četby práce našel, dále uvádím.

str. 12 ... v prvním vektoru na pravé straně maticové rovnice chybí +

str. 13 ... místo levé má být pravé (alespoň doufám)

str. 14 ... místo $\sum_{\bar{A}}$ má být $\sum_u$

str. 19 ... vzorec (1.21) lépe zasadit do textu. Není napsáno proč autor přechází k reprezentaci VMA.

str. 29 dole... místo poměru raději podílu

str. 33 dole... chybí předložka na tj. nikoli závislé velikosti fiskálního impulsu, ale závislé na velikosti fiskálního impulsu

Rád bych položil ještě jednu otázku: „ Proč je k diferenční rovnici (1.1) na str. 11 přiřazen charakteristický polynom $A(z)$, viz vztah (1.2), a ne polynom

$$A(\lambda) = \lambda^p + A_1\lambda^{p-1} + \dots + A_p.$$

Tento postup se mi zdá přehlednější. Postačující podmínka pro stacionaritu by se ovšem změnila na podmínku, že všechny kořeny leží uvnitř jednotkového kruhu.

Závěr:

Autorovi se podařilo napsat práci na aktuální a náročné téma. Zpracování práce je srozumitelné, logicky uspořádané, přičemž nároky na vědeckou přesnost jsou zcela uspokojeny. Tato práce tedy splňuje všechny podmínky kladené na doktorskou disertační práci. Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Prof. RNDr. Ing. Jan Kodera, CSc.
Katedra měnové teorie a politiky
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze